

IX.1. EL TEXT ARGUMENTATIU

EL TEXT ARGUMENTATIU

Objectius

- Aconseguir un domini receptiu i productiu suficient de la llengua en el tipus de textos més usuals de l'àmbit educatiu
- Tenir la capacitat d'analitzar els diversos tipus de textos de l'àmbit escolar

I. SEQÜÈNCIES ARGUMENTATIVES

Activitat 0

Llegiu el text següent:

Decididament no. No s'ha de defraudar ningú, encara que siga un estat. Si de cas, cal defraudar els pares que tenen projectes megalòmans respecte als fills.

Sota l'aparença de rebel·lia, molta gent que enganya Hisenda té mentalitat de botiguer ruc: vol que no hi haja delinqüència juvenil, però no vol amollar ni un duro per a parcs i clubs de joventut. Espera tenir un guàrdia a la porta de cada tenda i al mateix temps que es prohibesca la venda ambulants, única sortida de molta gent. I no pagar un duro d'impostos.

Josep-Vicent Marqués

a) Us sembla un text argumentatiu? Quina és la seua estructura?

Activitat 1

Per grups, intenteu de definir el text argumentatiu i busqueu deu manifestacions on es donen aquest tipus de text.

Activitat 2

Un cop hàgeu llegit el següent text de Joan Francesc Mira, contesteu les preguntes següents:

a) Penseu que és un text argumentatiu? Per què? Quina persona verbal predomina? Com enllaça els arguments i els contraarguments? Quins connectors emprats?

Alhora, assenyalau la seua estructura sobre el text [introducció, exposició d'arguments i conclusió] i identifiqueu els elements propis d'una situació argumentació:

1. Tema
2. Participants
 - 2.1. Enunciador/a
 - 2.2. Destinataria/ària
3. Situació
 - 3.1. Temps
 - 3.2. Espai
4. Tesi que es defensa
5. Arguments utilitzats

CULTURA POPULAR

Quan jo era menut, allà per l'any cinquanta, al meu barri de l'Horta, municipi de la capital del regne, celebraven festes com en qualsevol altre poble, festes modestes, de missa i processó, una miqueta de traca i un espectacle nocturn. De l'espectacle, la part més esperada, en dèiem *varietés*, "els varietés", que és com supose que s'ha dit durant tot aquest segle. Paraven un entaulat, la gent portava cadires, i el programa era pràcticament invariable: alguna folklòrica aproximadament andalusa, una vedette, un còmic i eventualment un rapsode. Tot era en castellà i acompanyat de les guitarres i la trompeteria corresponent. El personal seguia l'espectacle amb una atenció concentrada i perfecta, s'embadalia davant l'home del frac, seguia les dramàtiques recitacions del rapsode (romanços d'amor, gelosies, morts, filles condemnades i altres temes que les telenovel·les han posat al dia), i els homes alegraven la vista amb l'escàs pam de cuixa que era permès de mostrar a les balladores. L'espectacle, per molts l'únic de l'any, alimentava la fantasia durant un grapat de mesos, proporcionava lletres de cançons, històries per repetir i un bon solatge acumulatiu per la cultura compartida. Amb una mica de ràdio i una altra mica d'influència de les *revistes* als teatres de la ciutat, ha estat tot plegat un mecanisme de destrucció d'una eficàcia impressionant. De destrucció de la *pròpia* cultura popular, vull dir, almenys en algunes de les seues formes més visibles i audibles. No n'ha quedat pràcticament res, que no siga etnografia marginal, arqueologia, o intents de reconstrucció ideològics, tímids i a penes perceptibles.

Ara, els passats dies de mitjan agost, he assistit, com cada any, a les festes d'algun poblet de muntanya, on munten un cadafal a la plaça, la gent porta cadires i assisteixen massivament a l'espectacle. Els *varietés* han canviat poc: si de cas, tot és més tècnic, hi ha molts milers de vats de so, grans caixes negres d'estrèpit infernal, moltíssima llum, i fum de colorins. Quant a la substància, les alteracions són mínimes: les folklòriques continuen sent tan andaluses com fa prop de mig segle, les vedettes ensenyen molta més superfície corporal, el màgic fa la màgia de sempre, i el còmic ara es diu humorista. Els rapsodes, pobres homes, han desaparegut de la circulació: poca competència poden fer les històries en vers al costat del *culebrón* de cada dia. I tota la funció -salvant alguna excepció molt rara, i algun "gràcia" dels actors- és implacablement en castellà. En castellà i amb aire, formes i esperit rigorosament castellano-andalús, amb l'afegit d'alguna jota aragonesa regularment exaltada i patriòtica. El mateix espectacle, el mateix idioma, els mateixos balls, tics, referències, lletres, noms, històries, lletres màgiques i balls que es podria trobar en qualsevol poblet de Burgos o de Jaén: una llengua, un folklore, una cultura, un sol país, una sola nació. Deu fer un segle que va així, pel cap baix, i no fa senyal de canviar: ni una miqueta d'autonomia, ni cultura regional, ni rica varietat hispànica, ni res. Una cultura popular rigorosament única: els mateixos acudits, les mateixes *coplas*, el mateix flamenco, i, si bé cal, les mateixes jotes. Amb algun toc intencional, això sí: perquè quan els cantants es cansen, el play-back és en anglès.

Ja sé que no totes les "cultures populars" poden donar material per convertir-lo en *varietés* i en espectacle. Ja conec totes les febleses del folklore nacional, tan atordit, tan escàs de promoció i de comerç. Ja sé que la sardana, l'u i el dos i el bolero mallorquí no ofereixen tants recursos com la *copla* i el flamenco (i com la música *country*, la música *celta*, o la cançó napolitana, posem per cas). Ja sé que hom no pot tancar les finestres a la influència cultural dels veïns, i etcètera. Però una cosa és obrir la finestra i una altra que l'aire que n'entra ens arrase, ens volatilitze, i ens arranque fins el paper de les parets. Com si en les festes equivalents per les comarques d'Andalusia o de Castella l'*única* música foren sardanes, les *úniques* cançons foren fados o els *únics* balls a l'escenari foren cabrioles d'espataadantzaris. Coses impensables (no és igual, diuen: i tant que no és igual!) No és pensable, normalment, que el folklore d'un país -amb idioma, humor i danses inclosos-, convertit en folklore oficial, en folklore d'estat i en negoci organitzat, ocupe fins l'últim racó l'espai d'un altre. No és normal una invasió tan perfecta. No és normal un ofegament tan complet, una substitució i una anihilació tan absoluta de la pròpia etnicitat. Nosaltres no som normals. Confirmació: el mateix dia que escric aquest article, Televisió Valenciana emet un *Especial Rocío Jurado* en la millor hora de programació. No falla.

Joan F. Mira (*El Temps*, 28 d'agost de 1995, pàg. 74)

Activitat 3

Feu el mateix després de llegir el text de Martí Domínguez:

El parc d'atraccions d'Ifac

Realment no sé si el penyal d'Ifac pot arribar a tenir futur com a parc d'atraccions. El poc que sé és que el seu present com a parc natural és una misèria tan espontània que no puc deixar de meravellar-me'n. Centenars de persones de totes les nacionalitats el visiten setmanalment, el que significa que -sense cap tipus de vigilància aparent- s'enfilen per la muntanya fins a aconseguir el cim, des del qual s'observa una mar immensa, una panoràmica excepcional. I com que alguns visitants són més cabres que persones, no es poden conformar a seguir el camí principal i busquen constantment nous atalls pels quals s'enroquen esbojarrats. El resultat és que la vegetació sofreix d'una pressió antròpica contínua i desconsiderada. Però a part dels càbrids hi ha els que es puguen l'esmorzaret al cim. I es deixen les corfes de taronja i el paper de plata al bell mig del monòlit del vèrtex geodèsic. No obstant, els més abundants són llançadors de puntes de cigarrets: gent neguitosa que només arribar al cim, enrogida encara per l'esforç descomunal, encenen amb urgència la cigarreta. I que després, emprant un gest practicat també amb les seues excrecions nasals, envien a l'espai la deixalla nicotínica. El resultat és, en definitiva, que el parc natural del penyal d'Ifac és més femer i lloc de diversió dels turistes que un indret dedicat a la defensa de la natura. I és que la protecció d'aquest lloc ha respost principalment a la conservació de la natura -com a element caracteritzador del poble de Calp- més que a la preservació de la fauna i flora que l'ocupa. Una bona mostra és la petita extensió d'aquest parc (45 ha), que el converteix en el més menut d'Europa.

Malgrat tot, la Generalitat valenciana està construint en la base del parc una luxosa instal·lació que es preveu que serà, almenys, Centre d'informació, Interpretació i Aula de la Natura. La inversió realitzada en aquesta construcció és -si mirem l'estat del parc- desproporcionada. Sols comprensible si algun dia venen tiquets d'entrada i posen, què sé jo!, una muntanya russa, per exemple.

Activitat 4

Mireu aquest anunci publicitari: penseu que respon a una seqüència argumentativa?

LA FEINA MAL FETA NO TÉ FUTUR

LA FEINA BEN FETA NO TÉ FRONTERES

Des del més petit taller a la més gran de les nostres empreses, des dels estudiants fins tota mena de professionals saben que cal fer la feina ben feta.

Només així el nostre país i cadascun de nosaltres serem realment competitius arreu del món. Només així demostrarem una vegada més que som un país ple de gent amb empena, un país que vol ser cada cop més modern, més competitiu i més europeu.

Activitat 5

Trieu un tema interessant sobre el qual vulgueu oferir el vostre punt de vista. Tenint present la caracterització que hem fet de l'argumentació, redacteu un text en què defenseu la vostra manera d'entendre la qüestió. Construïu el text, però, seguint l'estructura de connectors textuais següent: *En primer lloc... Tot seguit... En canvi... Tanmateix... D'altra banda... Contràriament... Per tant...*

Activitat 6

Us presentem un text desordenat sobre el famós conte musical *Pere i el Llop*: ordeneu-lo.

El 2 de maig de 1936 s'estrenà el conte simfònic *Pere i el Llop*, dirigit pel mateix compositor, amb l'orquestra Filharmònica de Moscou i narrat per Natàlia Saz.

Quan Sergei Prokofiev retornà definitivament a Rússia l'any 1933, assistí a un concert que responia a les noves orientacions del Teatre Infantil de Moscou, amb la interpretació del ballet *El trencanous*, de P. Txaiovski. Des de la primera funció, el febrer de 1936, Natàlia Saz, responsable del Teatre i directora d'orquestra, buscava una música per familiaritzar els nens/es amb els sons de l'orquestra simfònica, per mitjà d'un tema fàcil de recordar. Saz proposà a Prokofiev que componguera aquesta obra.

Creació de l'obra

L'obra fou acceptada a la Unió Soviètica i a Occident pel seu caràcter didàctic i per la seua ingenuïtat. La música atrau infants i grans i adapta amb habilitat uns mínims recursos musicals, amb un caire popular i infantil. L'argument té una subversiva moral que es pot traduir pel fet que no s'esdevé un heroi si no s'adopten uns mínims reptes i riscos, tot desafiant l'autoritat.

La primera idea argumental que Natàlia li suggerí fou que un membre d'una organització juvenil soviètica agafara un llop i que els diferents instruments de l'orquestra estiguessen identificats amb un animal; així la flauta travessera podria ser un ocell. La idea va agradar al compositor; el que no li va agradar fou el text escrit, que Sergei considerà massa rimat. Així, fou el mateix compositor qui escrigué el text. En una setmana acabà la composició en el piano i set dies més tard completà l'orquestració.

La tradició russa d'escriure música per a infants és llarga. En són una mostra les obres de: P. Txaiovski, *Àlbum per a la joventut* (24 peces per a piano, 1877); M. Müssorgski, *L'habitació dels nens* (set cançons infantils, compostes l'any 1873); S. Prokofiev, *Pere i el Llop* (conte simfònic, 1936); A. Katxaturian, (1903-1978) *Àlbum d'infants*; D. Kabalevski, *Quinze peces per a infants* (piano, 1904); també Borodin, Cui i Lyadov van compondre peces per al repertori pianístic.

Activitat 7

Classifiqueu els marcadors textuais següents segons la seua finalitat habitual:

És a dir, a més a més, d'una banda, primer, en últim terme, respecte a, l'objectiu principal de, per exemple, en resum, en conclusió, abans, més amunt i més avall, a la dreta/esquerra, anteriorment, poc abans, per acabar, resumint, recapitulant, en particular, dit d'una altra manera, després, per un costat, al contrari, per començar, pel que fa a, ens proposem d'exposar, ens

adrecem a vosté per, en relació amb, finalment, per una altra part, tot seguit, s'ha de tenir en compte, a saber, en conjunt, en definitiva, a continuació, de cara i d'esquena.

<i>indicar espai</i>	<i>acabar</i>	<i>indicar temps</i>
<i>donar detalls</i>	<i>resumir</i>	<i>introduir el tema del text</i>
<i>posar èmfasi</i>	<i>continuar sobre el mateix punt</i>	<i>distingir</i>
<i>marcar ordre</i>	<i>encetar un tema nou</i>	

Activitat 8

Llegiu aquest text i comenteu els problemes de coherència, cohesió i adequació que detecteu:

<p>Gandia, 25 d'abril de 2003.</p>
<p>Hola, com estàs?</p>
<p>Em diuen Joan, tinc setze anys i li escric aquesta carta per comunicar-li un fet que al meus companys de l'institut i a mi em preocupa molt.</p>
<p>El meu professor de música fa tres setmanes que no ve a classe, pareix que té una malaltia molt greu i els metges encara no saben de què es tracta. Li han fet moltes proves i no li han trobat res. Sembla que està ingressat a l'hospital "La Fe" de València i ningú no pot entrar a veure'l. Nosaltres ho hem intentat, però no ens han deixat. El que és cert és que el meu professor de música ja fa 21 dies que no ve a classe per la malaltia que sembla que té i ací ningú no envia cap substitut. I eixe és el motiu de la meua protesta. Li escric aquesta carta per a fer-vos saber, com deia al principi, que després de tres setmanes no hem tingut classe de música. I, tanmateix, què hi vols que et digui, no sabem què fer. Els profes de guàrdia fan el que poden, però ací nosaltres sense classe de música.</p>
<p>El director ens ha dit a tothom que no es preocupen, doncs en tres o quatre dies arribarà el substitut.</p>
<p>I nosaltres els que voldrien és que tots sapieren que aquesta situació no pot continuar, per a nosaltres serà molt important que publicareu aquesta carta perquè tothom sàpien el que a nosaltres ens està passant.</p>
<p>Rebeu una salutació molt cordial del vostre amic.</p>

II. EL TEXT ARGUMENTATIU

Els texts argumentatius permeten de defensar l'opinió de l'emissor/a sobre un fet, sobre una idea, sobre una situació... a través d'un seguit de raonaments per tal de convèncer o persuadir el receptor.

Cal que l'emissor/a conega el seu auditori atés que pretén la màxima adhesió als seus postulats. A més, haurà de saber reconduir la seua argumentació davant possibles nous plantejaments del receptor/a.

a. Elements de la situació d'argumentació

1. Tema
2. Participants
 - 2.1. Enunciador/a
 - 2.2. Destinataria/ària
3. Situació
 - 3.1. Temps
 - 3.2. Espai
4. Tesi que es defensa
5. Arguments utilitzats

b. Estructura

- ❖ Introducció o exposició inicial: presentació del tema.
- ❖ Desenvolupament: organització dels distints arguments i contraarguments.
- ❖ Conclusió: síntesi dels continguts tractats amb un afermament o rebuig de la tesi plantejada per l'emissor.

El desenvolupament es realitza a través de l'encadenament successiu d'arguments i contraarguments, que permetran d'anar bastint tota la trama argumentativa de l'emissor/a.

c. Marques lingüístiques

En primer lloc, cal tenir present que caldrà ubicar cada idea central en un paràgraf, i caldrà tenir ben present també els signes de puntuació [comentes, guions, parèntesis, interrogacions, dos punts] que permetran de delimitar citacions, opinions, establir acotacions, incisos, esclariments...

A més, caldrà emprar:

❖ CONNECTORS

- **D'ORDRE:** *primerament, en primer lloc, després finalment, per acabar, per començar, a continuació, tot seguit, posteriorment, en últim terme, acte seguit...*
- **DE TIPUS LÒGIC:**
 - contrast d'idees: *però, al contrari, ans, tanmateix, a pesar de, malgrat...*
 - reformulació o expressió de la idea de diferent forma: *en altres paraules, és a dir, o, dit d'una altra manera...*

- addició o incorporació d'una idea nova: *a més, també, igualment, de la mateixa manera...*
- exemplificació: *així, així com, per exemple...*

❖ **VERBS:**

- indiquen **OPOSICIÓ**: *oposar-se, portar la contrària*
- indiquen **OPINIÓ**: *pensar, opinar, creure, trobar...*

d. Manifestacions

Les argumentacions es donen, predominantment, en articles d'opinió, editorials, columnes; anuncis publicitaris; discursos jurídics, polítics; conferències, ponències, comunicacions, tesines, tesis; intervenció en un debat, en un col·loqui; homilies; textos literaris: assaig, proverbis, oratòria...

Activitat 9

Prepareu un esquema dels continguts de la unitat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

CASSANY, D. (1993): *La cuina de l'escriptura*, Barcelona, Empúries.

CASTELLÀ, J. M. (1992) *De la frase al text*, Barcelona, Empúries.

CASTELLÀ, J.M. (1994): "Les tipologies textuais", a CUENCA, M.J. (ed.): *Lingüística i ensenyament de llengües*. València. Universitat de València.

CUENCA, M. J. (1996) *Comentari de texts*, Barcelona, Ed. Bullent.

FERRER, M. i altres (1994) *Per a convèncer*, València, Tabarca-Tàndem.